

120. • TIHANYI LAJOS (1885-1938)

Absztrakt festmény, 1933 körül

Olaj, vászon, 41,5x33,5 cm
Jelezve jobbra lent: LT.

Kezdő ár: 5 000 000 Ft / 16 077 EUR
Becsérték: 8 000 000 - 10 000 000 Ft
Estimated value: 25 723 - 32 154 EUR

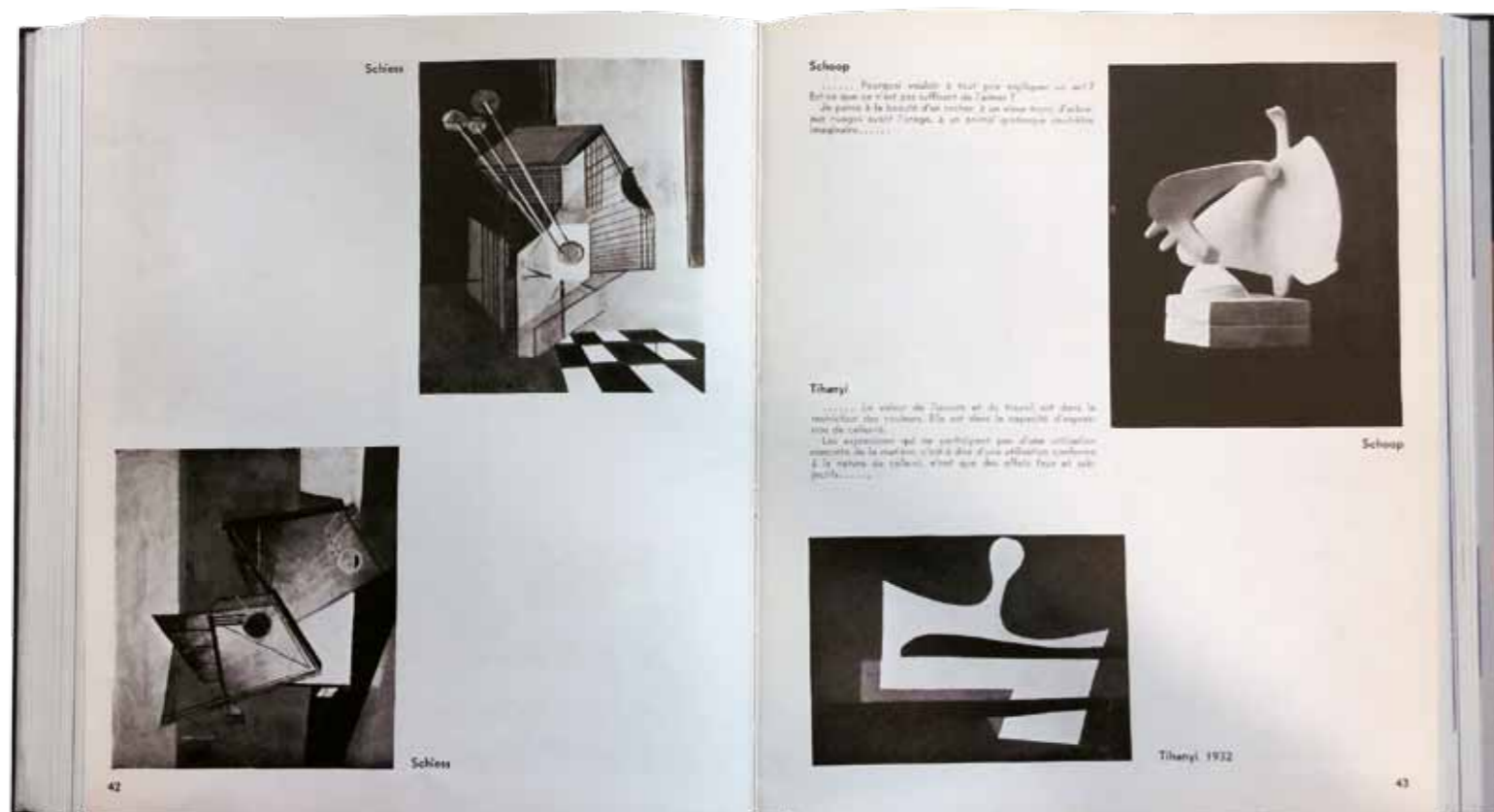
TIHANYI ÉS AZ 1920-AS ÉVEK PROGRESSZÍV PÁRIZSI MŰVÉSZETE

Az absztrakció autonóm művészi folyamat eredményeként jelent meg Tihanyi festészetében. Párizsi letelepedését követően már a húszas évek derekán az orfizmus és a purizmus felé fordult figyelmé. Ozenfant és Le Corbusier művészetét a bécsi emigrációból ismerhette – a két művész fotókat is kért tőle lapjuk, a *L'Esprit Nouveau* számára. Albert Gleizest pedig, akit a kubisták közül a legtöbbre tartott – műtermében is felkereste Brassaival. „Tihanyival az utóbbi időben több francia festőnél voltunk, legutóbb ma délután Albert Gleizesnél, aki az egyik legjobb francia festő s a legközvetlenebb, akit közülük megismertem.”

A francia impulzusok mellett honfitársai is, főként Réth Alfréd és a 1926-ban ugyancsak Párizsba letelepedő Beöthy István is a nonfigurativitás felé terelték figyelmét. Réth például épp Tihanyi első absztrakt festményeinek születésekor jutott el a nonfiguratív képi világig. De több más magyar avantgárd művész – Moholy-Nagy, Csáky József, Huszár Vilmos – társaságában kiállított a Victor-Yanaga Poznanski által szervezett *L'Art d'Aujourd'hui* (Mai művészet) című tárlaton is 1925-ben. Röviddel később bemutatkozott a korszak egyik legjelentősebb progresszív szemléletű galériájában, a

lengyel Jan-Hans Effenberger-Sliwinski által alapított *Sacre du Printemps*-ben is. Sliwinski rajta kívül több más magyar művésznek is kiállítási lehetőséget adott ekkoriban. A galéria 1929-es fennállásáig Tihanyi Lajos mellett, Beöthy István, André Kertész, Gárdos Miklós és Medgyes László is szerepelt egy-egy önálló kiállítással a galériában. Az 1930-as évek elején mindkét barát, Beöthy és Réth is meghatározó szerepet vívott ki a frissen megalakult *Abstraction-Création* csoportban, melynek köteléke új nyilvánossági fórumot, bemutatkozási lehetőséget jelentett az egyre inkább elszigetelődő Tihanyi számára.

1. Tihanyi Lajos műve az *Abstraction-Création* 1934-es számában *Abstraction-Création. Art nonfiguratif*, 1934

3. Tihanyi Lajos: Absztrakt festmény, 1933
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

4. Albert Gleizes: Festmény, 1921
TATE Gallery, London

TIHANYI ÉS AZ ABSTRACTION-CRÉATION

Az Abstraction-Création a Cercle et Carré és az Art Concret csoportokból született meg Párizsban. A társaság a tisztán formai, valamint az organikus, a természet formáiból levezetett absztrakció törekvéseinek felkarolására törekedett. Célul tűzte ki az non-figuratív művészek összefogását, elveinek és műveinek francia s külföldi bemutatását, kiállítások szervezését, valamint folyóirat megjelentetését. Tagjai között megtaláljuk a tízes és húszas évek avantgárdjának legjelentősebb képviselőit Calder, Delunay-t, Gabot, Kandinszkijt, Moholy-Nagyot, Mondriant, Pevsner vagy éppen Switterst. A magyarokat nem csupán Moholy-Nagy László képviselte az Abstraction-Créationban. Beöthy István, Martyn Ferenc, Réth Alfréd és Tihanyi Lajos is a csoport tagja lett. Utóbbi 1932-ben, s már ugyanabban az évben szerepelt is a csoport kiállításán. Tihanyi 1930 körül készült festményeiből a térhatás, a plasztika fokozatosan eltűnik. A folyamattal párhuzamosan egyre kiemeltebb szerephez jutnak képeik a színek. Sűrűn bevonalkázott, állókkal átszelt festményeinek többsége már semmilyen viszonyban sem áll a tárgyi valósággal. A kék alapra helyezett pöttyös-csíkos kivágat-szerű formák a geometria, az organikus formaképzés, valamint a színek belső grammatikája szerint kapják meg helyüket

a kompozícióban. Ez a kompromisszumok nélküli absztrakció nemcsak a modern élet elvont létélményének következménye, hanem a művészet narratív, anekdotizáló szerepének létjogosultságát is tagadja. „Az «absztrakt» művészet korunk szociális, technikai és szellemi valóságának és a természetnek olyan átfogó, olyan gyökeres tudatából fakad, amely a tárgyi ábrázolást túlságosan szűk és előtérhez kötött keretnek érzi. Ezért folyamodik az általánosabb értelmű festői és plasztikai jelek rendszeréhez...”. – sommázza a jelenséget Kállai Ernő 1938-ban.

a kompozícióban. Ez a kompromisszumok nélküli absztrakció nemcsak a modern élet elvont létélményének következménye, hanem a művészet narratív, anekdotizáló szerepének létjogosultságát is tagadja. „Az «absztrakt» művészet korunk szociális, technikai és szellemi valóságának és a természetnek olyan átfogó, olyan gyökeres tudatából fakad, amely a tárgyi ábrázolást túlságosan szűk és előtérhez kötött keretnek érzi. Ezért folyamodik az általánosabb értelmű festői és plasztikai jelek rendszeréhez...”. – sommázza a jelenséget Kállai Ernő 1938-ban.

KASZÁS Gábor

2. Tihanyi Lajos a Dôme Kávéház teraszán, 1925
André Kertész: J'aime Paris című albumából (részlet)